

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Prvi redni

občni zbor delničarjev delniškega društva „Narodne tiskarne“

bode dne 22. junija 1873 ob 10. uri dopoldne

v prostorih „NARODNE TISKARNE“ v Ljubljani.

PROGRAM:

1. Poročilo o društvenem delovanju od dne ustanavljaljočega občnega zbora 14. septembra 1872 do 1. junija t. l.
2. Poročilo pregledovalnega odseka o sklepu letnega računa koncem leta 1872 in nasvet o razdelitvi dividende.
3. Nasvet, naj se od druge serije delnic, kadar bi treba bilo, 250 delnic izda, na katere bi se 25⁰/₀ vplačalo. (§. 4. in 19. društvenih pravil.)
4. Volitev treh udov upravnega odbora na mesto izstopivših gg.: dr. Jak. Razlag-a, Dav. Trstenjaka in Jos. Gorup-a. (§. 19., 4. dr. pr.)
5. Volitev petih udov pregledovalnega odseka. (§. 19., 4. dr. pr.)
6. Volitev dveh delničarjev, da podpišeta zapisnik občnega zbora. (§. 19., 4. dr. pr.)
7. Volitev treh škrutinatorjev. (§. 19., 4. dr. pr.)
8. Predlog upravnega odbora, da se društvena pravila v sledečih točkah spremené:
Pri §. 1. naj odpade 2. alineja: „Da ... v Ljubljani.“
V §. 5. naj izostanejo v 2. alineji besede „osnovalni odbor in“.
§. 6. naj odpade.
§. 14. naj se v 1. alineji glasi mesto „najpozneje“ — „in to“.
V §. 17. naj se spremeni v 1. alineji predzadnji stavek tako-le: „Pri glasovanju odločuje (izvemši slučaje art. 215. trg. post.) absolutna večina glasov.“ Alineja 3. naj se glasi: „Volitve se vrše po volilnih listih, katerih vsak delničar pri vstopu k občnemu zboru dobi za toliko glasov, kolikor jih zastopa.“
§. 20. alineja 1. naj se glasi: „Redni občni zbor voli na tri leta v upravni odbor sedem udov, v pregledovalni odsek pa na eno leto tri ude.“
V §. 21. alineja 2. naj se spremené besede: „da je vsaj sedem članov“ v besede: „da so saj štiri člani“. V 3. alineji naj izostanejo besede: „vsaj po enkrat vsaka dva meseca.“
V §. 23. alineja 1. naj se besede „predsednika in njegovega namestnika“ spremené v besedo „načelnika“. 2. in 3. alineja naj se zvežeta tako: „Pregledovalni odsek sklepa po večini glasov, pa le tedaj, kadar so vsi trije udje navzočni.“
§. 24. naj se v 1. alineji glasi: „Pregledovalni odsek ima letne račune, bilanco in nasvete o razdelitvi dobička pretresovati, ter o tem vsako leto občnemu zboru delničarjev poročati. V ta namen sme kadar koli podučevati se o stanju društvenih zadev, društvene knjige in pisma pregledovati in društveno blaginjo preiskavati.“

Po §. 15. daje vsaka delnica lastniku pravico na en glas v občnem zboru. Kdor sam ne glasuje, sme pooblastiti drugega delničarja; vendar nobeden delničar ne more imeti več ko 20 glasov, niti na podlagi svojih delnic, niti kot pooblaščenec drugih delničarjev.

Žene smejo glasovati po pooblaščenjih, oskrbovanci in juristične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilno postavljenih zastopnikih, če ti tudi sami niso delničarji.

Vsak delničar, kateri je svoje delnice popolnem vplačal ali jih saj do 15. junija t. l. vplača, dobi legitimacijo za občni zbor. Po občnem zboru se bodo delnice s kuponi vred izročale lastnikom.

V Ljubljani, dne 7. junija 1873.

Upravni odbor delniškega društva „Narodna tiskarna“.

V Ljubljani 18. junija.

V nedeljo 22. junija bode prvi redni občni zbor delniškega društva „Narodna tiskarna“.

Ko so leta 1868. požrtvovalni rodoljubi zložili 5000 gld., da ustanove slovenski dnevnik, nameravali so že tačas, tiskarno napraviti in ž njo trdno podlogo dnevniku. Pa časi so bili neugodni; dvomljivost in sumljivost je zbegala duhove in nezaupanje v lastne moči nij dalo v življenje stopiti prvi krepki ideji. Domača, narodna tiskarna je ostala samo

gorka želja, „Slov. Narod“ pa se je v tuji tiskarni moral tiskati, in je izhajal samo trikrat na teden.

Pa ideje, ako so zdrave in ako se zanj navdušuje narodna inteligencija, ne dajo se za dalje časa zatreti in premagajo naposled vse ovire. Kar se leta 1868. nij izvršilo, oživel se je leta 1871.; v Mariboru se je osnovala narodna tiskarna, v katerej se je „Slov. Narod“ tiskal. To je bil drugi korak, kateremu sta kmalu sledila tretji in četrti: ustanovljenje delniškega društva „Narodna tiskarna“ in preustroj

„Slovenskega Naroda“ v dnevnik. — Napravilo se je delniško društvo s kapitalom 50.000 gld., katero je prevzelo v svojo last mariborsko tiskarno in naš list, in ustanovilo tiskarno v Ljubljani, spremenivši „Slov. Narod“ v dnevnik.

„Narodna tiskarna“ je prvo slovensko delniško društvo, katerega delnice se morajo v popolnem znesku 100 gld. vplačati. Zato pa stoji društvo na solidni podlogi, ono je v prvi vrsti obrtniško podvzetje in še zmirom velja izrek, da obrtnija ima zlata tla. Po spekulacijah se da hitro obogateti, pa še hitreje

beračem postati. Obrtnija ne nese visokih, pa gotovih obrestij.

Po še ne poldrugem letu svojega obstanka sme se „Narodna tiskarna“ veseliti svojega uspeha. Dve lepo uredjeni, z naj-novejšimi stroji in črkami preskrbljeni tiskarni v Mariboru in Ljubljani, kateri z zalogo vred reprezentujeta kapital od 50.000 gld., delati v prospeh narodne omike; obe imati toliko naročenih del, da včasih teško vsega zmagati, tedaj je gotovo, da se kapital tudi poobrest.

Pa še višje, kakor v narodno-gospodarskem oziru, moramo staviti „narodno tiskarno“ glede svoje politične in narodne pomembe in imenitnosti.

Samo na podlagi lastne tiskarne je bilo mogoče, ustvariti **prvi slovenski dnevnik**. Mi ne bodemo tu poudarjati, kako važna je v sedanjem veku dnevna politična literatura. Slovenci sami so to priznali, kajti blizu 200 novih naročnikov iz vse Slovenije je pristopilo „Slov. Narodu“, ko se je v dnevnik spremenil in sploh se je število njegovih naročnikov za več ko 150 pomnožilo, za prvi početek in za naše razmere vsakako lep uspeh, s katerim smejo z nami vred zadovoljni biti ustanovniki „narodne tiskarne“.

Naj se tedaj delničarji „narodne tiskarne“ pri obnem zboru v nedeljo prav obilno udeležé, da se sami prepričajo o povoljnem stanju celega podjetja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. junija.

Volilno gibanje je po vsej Cislajtaniji jako živo. Iz Maribora se poroča, da se je Brandsteter odločno proti Reuterju postavil in svoj volilen odbor naredil. V Iglavi na Moravskem so imeli ustavski tretji svoj občni shod 14. in 15. t. m. — V Opavi na Šleskem so imeli „mladi“ isti dan shod. — V Znojmu so imeli nemški federalisti „pravne“ stranke tudi 15. jun. shod, v katerem so govorili grofje Spiegel, Bouqui in Egbert Bel-

credi. — V lavantinski dolini na Koroškem je 15. junija ustavak Ritter kandidiral.

Glede **hrvatske** nagodbe z Magjari se poroča, da je denes v sredo glavna seja obeh regnikolarnih deputacij, da utegnejo dogovori že ta teden dovršeni biti. Hrvatski deputiranci in škof Mihajlovič so v Pešti. „Zastava“ noče vedeti, da bode Mažuranič ban. —

Ogerska poslanska zbornica je sprejela postavo o skrajšnji vojaških vaj pri honvedih. Denes v sredo se začne posvetovanje o proračunu.

Vnanje države.

Rumunski list „Romanul“ prinaša članek, ki je zelo mikaven zaradi tega, ker kaže, kako mislijo v podonavskih kneževinah o nekaterih evropskih velevladstvih. „Romanul“ pravi: „Narodne in politične težnje vlečejo Rumune k zapadnim evropskim vladam, in ne več k Nemčiji, katera po svoji geografski legi v podonavskih kneževinah ne more politične role igrati, in ima le tedaj važnost ako je z Avstrijo ali Rusijo v zvezi. Rusija je tako močna, da bi pri nas brez pruske podpore imela največji upliv, ako bi le hotela. Kar pa Avstrijo zadene, je postala vsled svoje sedanje uprave tako slaba in nevažna da obstoji vse, kar zamore storiti pri nas, v tem, da vleče za Prusijo kostanj iz ognja. In Romanija bi bila tako nazadnje z nemškimi pokrajinami Avstrije vred priklenjena za nemški slavnostni voz. Naša dežela bi bila potem degradirana za stražo velikega hohenzollerskega cesarstva, ter bi imela nalog odpreti pangermanizmu vrata v orijent. „Nemški Ren“ bi dobil potem na stran „nemško Donavo, in Romanija bi postala v političnem in gmotnem oziru lokaj Nemčije.“ Tako piše „Romanul“ najbolj veljavni list v kneževini. Naj bi si to tudi avstrijski državniki zapametili.

Francoski listi so zelo nejevoljni ker hoče Mac Mahonova vlada sedaj čez dve leti preganjati poslanca Rancu, ker je bil v začetku ud pariške komune. „Republique Française“, organ Gambette, katere marljivi sodelavci je Ranc bil, opominja Mac Mahona, Ladmiraleta, in pravosodnega ministra, če niso tega že poprej vedeli. Zakaj so dve leti odlašali storiti svojo dolžnost? V sedanjem času pa kaže to dejanje golo sovražnost proti republikanski stranki. Kompromitirati hoče baje s tem Thiersa, a kompromitirana je

najbolj sama ker se že pošteni monarhisti vsled poslednje okrožnice obračajo od nje.

Španjski kortesi so sklenili, da se sestavi ustavna komisija iz 12 udov, katere bodo volili kortesi iz večine in manjšine, in iz 13 poslancev, katere bodo volile nove zvezne države. Španija bode obstala v prihodnje iz naslednjih držav: Puerto Riko, kanarski otoki, Baleari, Katalonija, Aragonija, Novara in Biskaja, Valencia in Murcia, nova Kastilija, stara Kastilija, Galicija, Andaluzija, Estremadura, Kuba in filipinski otoki. Sicer se pa ne ve, če se bode nova ustava kedaj uresničila, ker stvari na Španjskem zelo slabo stoje. V severnih pokrajinah traja še zmirom boj s Karlisti, in v nekaterih južnih primorskih mestih vlada skoraj popolno brezvladje. Pod prejšnjimi zanikarnimi vladami je zgubilo mnogo Španjcev ves čut za redno državljansko življenje; posebno v južnih mestih se je nabralo veliko vsakovrstne druhal, ki sedaj ne da miru. Teško bode premagala republikanska vlada vse te zapreke.

Italijanska zbornica poslancev je na prošnjo finančnega ministra Sella začela razpravljati njegove finančne predloge. A vsi govorniki so izrekli, da sedaj nij pravi čas za to, ter prosili Sella, naj vzame predloge za sedaj nazaj. Ministerstva predsednik Lanza je prosil na to zbornico, da se razprava odloži, da se vlada odloči zaradi tega. Italijanski senat je sprejel I. oddelek klosterske postave. Minister pravosodja je obljubil, da bode vlada pri izvrševanju postave zmerno postopala. —

Vsi listi so poslednji čas mnogo pisali o zvezi, katero sta sklenili Italija in Nemčija za vzajemno brambo o priliki, ko se je nemški kraljevič naslednik sešel v Benetkah s kraljevičem Humbertom. Akoravno so nemški in italijanski vladni listi to vest demantirali, je vendar jako verjetno, ker imate Nemčija in Italija sedaj toliko vzajemnih interesov, da je zveza med obema državama posve žalibog naravna.

Nemški državni zbor je sprejel v soboto postavo o zidanih železnic. Vsled članka, katerega je prinesel zadnjič „Osserv. Rom.“ o Bismarku in pruski vladi, so sklenili baje poslanci državnega zbora, da pri drugem branji ne dovolijo stroškov za poslanstvo pri papeži. Sicer pa bolega zbor še zmirom na pomanjkanji poslancev. Bismark zaradi tega baje želi, da bi bilo že 40 poslancev

Listek.

Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni.

(Spisal prof. dr. Gr. Krek.)

II.

Kritična izdaja zahteva, da se jemlje ozir na vsakovrstne varijante ali recenzije. Da se pa to doseže je treba primerjati ne le rokopisno ampak tudi vse že tiskano gradivo. Sploh bode zavzimala „matična“ izdaja vse do zdaj nabrane narodne pesni, se ve da le, kolikor se to sklada s tirjavami sočasne nauke. A ne le narodne pesni tudi vse drugo narodno blago bode dobilo svoj pripraviški oddelek, kar mi skoraj nij treba posebno naglašati, kajti vsakdo ve, da iz nar. pesni samih še nij poznovati vsega narodnega duševnega bitja. Gledé pesni posebej se pa ravno tako ob sebi umeje, da pridejo tudi one v knjigo, katerim v Vrazovi zbirki ni niti sledu niti tiru; izdaja naj bode zrcalo vsega narodnega pesništva in zato mi služi pri urejanju pesni poleg temeljne Vrazove nabire in druge rokopisne tvarine tudi Kastelčeva „Čbelica“, „Koritkove“ pesni kranjskega naroda, Janežičeva knjižica: „Slovenske narodne pesme, prislovice in zastavice“,

Vodnikove pesni (oddelek: „Nar. pesni nabrane“), Valjavčeve in Hicingerjeve nabire, razni tečaji „Novic“ in „Glasnika slovenskega“ v katerih je zabilježeno posebno mnogo narodnih pesni. Kdor me še na druge zbirke opozori, mu bodem hvaležen in ustregel bode tudi domači stvari, ker bode pripomogel knjigi k večji popolnosti.

Nekterih zbirk pa iz dobrih vzrokov nijsem tukaj navel, koncem ker nijso za rabo. Taka zbirka je Dajnkova, tedaj je nijsem vštél med pomočne knjige; Ahaceljeve pesni pa ravno tako malo hodijo v poštev kakor n. pr. Volkmerjeve ali Vodovnikove. Od nekega človeka zapeta pesen še dolgo nij narodna, to naj pomislijo, ki prištevajo take poskušnje med narodno svojino, tudi drugih nazivo-narodnih je nekaj natisnenih, ki nemajo pravice med prave narodne uvrstene biti. Po večem so legendarnega zadržaja, rodile so se še le v novejšem času, in so imele ali še imajo namen posvetne pesni izpodrivati. Nenarodna snov in narodni svetni varijanti, iz katerih so bile preustrojene jih očitno osvedejujoči za to kar so, — za plagijat pobožnih a malo zvedenih in še manje za visoko ceno ustnega slovstva vnetih pevcev. Izvirnik, iz katerega se je legenda izcimila, je večkrat ušel pozabljenosti, kjer ga

pa narodna usta nijso več ohranila, se da po analogijah vsaj precej sigurno njegova podoba slutiti. Način raziskavanja v tem posebnem primerljivi je enak onemu, ki je navaden v primerjavnem jezikoznanstvu in s kojega pomočjo moremo n. pr. narisati kulturno stanje slovanskih narodov v dobi vzajemnega njihovega bivanja v zakarpatskih pokrajinah, dasi prvotni slovanski jezik poznamo le po primerjanju posameznih slovanskih jezikov t. j. po rekonstrukciji. — Toda v posamesnosti se nam tu nij preveč spuščati, ostanimo torej pri splošnih načelih.

Pri tako razširjenem gradivu se nij čuditi, da te srečujejo isti pesni dvakrat in večkrat. Vpraša se, kako počenjati s tacimi? — Kjer je tradicija v vseh prepisih enaka, ne bode težko; drugače je pa, kjer so različne take, da je treba za temeljni tekst se odločiti. Temeljni tekst bode pa, ako je pesen v resnici narodna, gotovo tisti, kteremu gre ta prednost po njegovi notranji in zunanji dovršenosti; nikakor pa nij pesniška dovršenost merodajna, ako jo je stvarila umetljena roka nabiralčeva — in v tem slučaju je dolžnost kritike določiti, kaj je odluščiti od narodnega umotvora. Kdor se je nekaj bolje udomačil v duhu ljudskega pesništva in je pozornišem očesom ogledoval njegovo sesta-

dovolj, da bi se moglo sklepati o kakem predlogu. Spominjal je neki pri tem na angleški parlament, a stari poslanec Löwekalbe je po pravici opomnil, naj bi se rajše spominjalo na druge izvrstne lastnosti angleške ustave, n. p. odgovornost ministrov. Če bo Bismark še naprej tako gospodaril, štel bo nemški državni zbor le še dvanajst jogrov, svet bo de pa občudoval nemško ustavnost.

Dopisi.

Iz Boveca 16. junija. [Izv. dopis.] Bovčani bi morali kaj več storiti v narodnem oziru, nego store, kajti trg, kakoršen je Bovec, s 440 številkami, dekanijskim sedežem itd. ne bi smel biti brez narodnega društva. Pa tega žalibog tu pogrešamo. Ne manjka se mož, ki bi vsaj bralnemu društvu krepko na noge pomagali, ko bi se le kdo lotil to reč sprožiti. — Našemu narodu je treba omike, treba je povsod buditi narodno zavest, tem bolj po takih krajih, ki imajo toliko blizu sosednji tuj narod.

Bovec ima dvorazredno ljudsko šolo, v kateri se otroci tudi nemščine uče. Tudi to se mi ne dopade. Ljudje se sicer izgovarjajo, da jim je tujega jezika treba, ker navada je tu, da moški potujejo celo zimo križem svet, prodavajoči različno robo. Res je dobro, če kdo več jezikov zna, posebno to pride na dobro onemu, ki je prisiljen si kruha iskati po svetu pri tujih narodih. Ali neverjetno se mi zdi, da bi se mladina v dvorazredni šoli mogla kaj pridati nemščine naučiti, denes, ko se mora, in to po pravici, toliko drugih, za življenje potrebnih predmetov učiti. Nijsem sicer učitelj, toliko pa vendar vem, da, če se otrok z nauki preobklada, ne zna ni tega niti onega. Nekaj je tedaj treba opustiti, ali učenje tujega jezika, ali pa potrebnejše zanemarjati, zanemarjati splošno izobraževanje mladine v koristnih rečeh, ki pridejo v dobro tudi tistemu, ki nikoli ne potuje po tujem svetu. Kako korist neki imajo deklički od nemščine? Z dobro vestjo rečem — nobene; in vendar morejo tudi one po nepotrebnem trati zlati čas z učenjem tujega

jezika. Kako se boste Bovčani pa tu izgovorili? Ali tudi vaše ženske hodijo s krošnjo med Nemce? Slovincu je bog dal posebno zmožnost, naučiti se tega ali onega jezika. Tako mi je znano, da ljudje, ki v Madjarsko po delu ali trgovini hodijo, kmalu toliko Madjarsko znajo, da jim nij teško barantati, če ravno nikoli doma tega jezika ne čujejo. Tako mislim, da bi se tudi Bovčan lahko naučil nemščine dejansko, ker vsak mlad od doma gre, če tudi bi v šoli besedice nemške ne slišal. Ker je pa vendar navada tu, da se narod ponemčevati mora, pod to ali ono pretvezo, za to je živa potreba, še enkrat rečem, da si odlični narodnjaki, katerih v Bovecu ne manjka, v roko sežejo, ter združeni narodu v korist osnujejo vsaj bralno društvo, katero naj bi bilo dobro središče za zbujo narodne zavesti, tam kjer še spi, ali pa jo je že tujstvo spodrinilo. Delajmo vsi in povsod složno, budimo narod iz spanja in dočakali bomo lepšo prihodnost.

Domače stvari.

— („Slovenski tednik“, politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo), bode naslov kmetskemu listu, katerega smo v članku včerajšnjega „Slov. Naroda“ naznanjali. Cena temu listu bode za četrto leta 60 kr., za pol leta 1 gld. 20 kr. Obširnejše vabilo na naročbo prinesemo še te dni; svoje politične prijatelje pa že zdaj pozivljemo, naj začno nabirati naročnikov med kmetskim ljudstvom. „Slovenski tednik“ bode izhajal vsak petek in donasal vse politične in druge novosti, kratke članke o političnih in narodnih vprašanjih, gospodarske vesti, tržna poročila in tržne cene itd. Administracijo in ekspediacijo ima „narodna tiskarna“ v Ljubljani. Format tednika bode iz početka skromen, enak formatu „Političnih listov.“ Ako se pomisli, da je treba za vsak list kolek in poštnino plačati, dobi od celoletne naročnine, katera znaša 2 gld. 40 kr., visoki erar od vsakega

lista 1 gld. 4 kr., ostane tedaj za papir in tisk samo 1 gld. 36 kr. za celo leto. Taka niska cena je — tudi pri dobri in vsestranski naročniški podpori — ob sedanjih draginjah papirja in tiska samo mogoča, ako uredništvo in dopisniki svoj posel brezplačno opravljajo, (kar bodo), in ako je list v zvezi z dnevnikom, ter sme iz njega primerne notice ponatisniti.

— („Strela“) za zdaj še ne bode izhajala, ker se je nam nujneje zdelo, ustanoviti najprej denašnji čas še bolj potrebni, spredaj omenjeni „tednik.“

— (Zora.) Številka 12., katera je bila 15. t. m. razposlana, donasa: Frančiška z Rimini od Silvia Pellica. — Blaženka, novela. — Pravljičice izmed naroda. Sp. Ivan Jenko. II. Stari grad. — V notranjosti Srbije. Potopisna črtica. A. S. — Richardt Savage. D. V. — Drobnosti. D. T. — Priložena. 6. številka „Vestnika“ donasa: Jurij Washington. — Narava in civilizacija. Ivan Tavčar. — O senji ali Lukijanovo življenje. — Narodne priče, navade, stare vere. Priobčuje M. Valjavec. — Slovenščina v latinščini. Piše Dav. Trstenjak. — Drobnosti. J. P. — Književni vestnik. J. P.

— (K občenemu zboru dramatičnega društva.) Po nepriliki je v poročilu o občenem zboru izostalo, da je na predsednikov predlog zbor enoglasno votiral blagajniku, g. Žagarju zahvalo za njegov trud.

— (Slovenska glasba.) Iz Vipavskega se nam piše: Ravno kar smo dobili prvi zvezek od „Glasbene matice“ s pesmijo „Želje“, besede Urbasove, napev Nedvedov. Ta napev je izvrsten, res mojstersko delo našega slavnega skladatelja g. Nedveda. Ta krasna izdaja bode veliko udov slov. društvu pridobila, ker kompozicije takih mož se visoko cenijo. Želimo pa tudi da bi sl. „glasbena matica“ skrbela, da se po našem slovenskem svetu ne bi razširjale kot cerkvene pesni n. pr. „Von den Bergen“ i. t. d. pokvarjene po Vavknu, Levičniku i. t. d. Ako bi bili

vo ter je poleg tega natenčnije proučil tudi narodno pesništvo sorodnih narodov, se je moral prepričati, da tudi pri nas pesni niso redke katerim se je pomagalo do dozdevne višje cene z različnimi popravami. Namen je bil dober, a se ne sklada s splošnim veljavnim zakonom da se narodna pesen priobči ravno tako, kakor je v ustih naroda udomačena, tedaj brez vsakih sprememb in dodatkov. Te napake se še rodoljub Ledinski nij čisto ognil, katerega smemo sicer prištevati med najboljše poznavalce našega narodnega pesništva, na katerega so imeli ti proizvođači jako blagodejen upliv. Svest sem si nasprotstva od marsikateri strani, ako izrečem mnenje, da „Mlada Breda“ in „Nuna Uršica“ v Ledinskega zadnji koncepciji od leta 1856. imate mnogo umetno stvarjenih življenj v sebi, — ali ne morem drugače in zagotavljam, da se ta misel nij brez globljega raziskavanja in preudarjanja v meni utrdila. Razloge bodem na dotičnem mestu obširneje objavil, a tu omenjam le, da narodno pesen napak razume, kdor meri njeno vrednost po vrednosti umetnih pesniških izdelov. Često narodno pesen ravno to posebno označuje, kar se pri umetni šteje med pege. Pripoznano je od najboljših literarnih zgodopiscev in velja za vse narode, da narodna pesen

prezira vsako pesniško arhitektoniko in najlepši narodni proizvodi so čisto čisti, ki so najbolj prosti verig poetičnega formalizma. Zato je po mojem mnenju čisto nesrečen nazor enega največjih sočasnih slovanskih kritikov, primerjati narodne pesni z naj dovršenejšo mozaiko; vse drugo prej, kakor to. Tu je toliko predorov, da bi naredila mozaika prav zopern vtis, tako zopern kakor postane vtis prijeten, ako cenimo vrednost narodnih pesni po njih samih. Resnična je tu gotovo trditev, da je v njih vse kolikor mogoče kratko (le ruske in srbske epične so večkrat nepotrebno raztegnene), časi celo zaradi kratkosti na videz temno in da je mnogo zamolčanega, kar bi umetni pesnik povedati ne zamudil; a se tu ne izreče, ker si slušatelj ali čitatelj to lahko sam dostavi. Skratka, pesen je taka, da sili tako rekoč k popravam, dostavkom in družemu enacemu prenašanju vsacega, ki kmalu ne ugleda da je vse to, kar prištevamo k napakam poetične koncepcije, značajna lastnina narodnih pesni. In ravno tej napaki se je bil uklonil po mojem preverjenju tudi Ledinski v svojem drugem prepisu pesni „Mlada Breda“ in „Nuna Uršica“, ki je narodnemu pesniku s tem hotel pomoči, da je oblikovne netočnosti popravil in misli v natenčno logično zvez

strinil; a ravno po tem početju dobila je pesen nenarodno lice, mesto da bi se, kakor mu je bila dobra nakana, pokazala v svoji prvotni dovršenosti. Tedaj mi pa tudi pri omenjenih dveh pesnih nij temeljni tekst Ledinskega recenzija od leta 1856 (v dr. Bleiweisovem: Koledarčku) ampak ona po istem nabiraleci v 5. zvesku Kastelčeve „Čbelice“ l. 1848 priobčena, veliko manj dovršena a toliko bolj narodna. — Toliko naj bode o glavnem vprašanju glede varijantov opomneno. Stvar je v marsikaterem oziru mučna; povsod pa mora načelo biti se ogibati zgolj osebnih mnenj, marveč se držati denes v tem oziru splošnih veljavnih in od stroge kritike podprtih nazorov, kako se vesti pri razredbi in porabi različnih recenzij. Po njih se, menim, tudi jaz ravnam; če imam v gori navedenem posebnem primeru prav ali ne, naj razsojajo učenejši in bolj skušeni od mene, in naj me podučijo, ako sem na krivem potu, predno bodo pesni vsled navedenega nazora končno drugače urejene, kakor to utegnejo marsikateri želeči. Sicer pa bode imel vsakdo priliko se lahko odločiti tudi za drugo recenzijo, nego je moja, kajti vse v kakem oziru spomina vredne razlike bodo vestno pod črto temeljne besede zaznamnjane.

(Dalje prih.)

taki napevi cerkveni, peli bi se brez krpanja zgoraj omenjenih muzikaličnih genijev. Takih šušmarij se pa žalibože dosta po naših cerkvah nahaja, morebiti zato, ki jih „Danica“ priporoča — a Nedvedovih, Försterjevih ne kupi nikdo! Dobiva se tudi v Regensburgu mnogo cerkvenih muzikalij, kakor je izhajajoči list „Musikalische Fliegende Blätter“ in „Musica Sacra“ katere bi vsak organist za se, in vsako cerkveno predstojništvo za cerkev naročiti morali in tudi organista prisiliti, da se po nji ravna. Prelepa ta izdaja pa se ne nahaja pri petih učiteljih na celém Kranjskem — pri cerkvi pa nobeni.“

— (Imenovanje.) Minister za poljedelstvo je imenoval za gozdne mojstre na Štajerskem in Koroškem gg. L. Titza in M. Stainingerja; za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo pa gozdnega nadzornika L. Diemitz-a v Ljubljani in gozdnega mojstra J. Riedla v Gorici.

— (Iz Brega v Dolini) na Primorskem se nam piše: Letošnje leto nam ne obeta veliko dobrega, grozdja je prav malo in še to je veliko boleznih podvrženo. Kmetje se veliko trudijo z žveplom trtno bolezen odpoditi. Od žita, posebno ječmena bode pri nas dobra žetev. Sena je dosti.

— (Od Jeruzalema) na Slov. Štajerskem se nam piše: Dolgo že smo želeli pohlevnega dežja. Ta želja se nam je preteklo noč sicer izpolnila, ali žalibože, zgodilo se je tudi, česar si nihče nij želel. Proti večeru se prikaže na severno-zahodnem nebu črn oblak. Bliska se, grmi in vre v njem, da je groza. — Dež začne liti, zmirom bolj treska in grmi. Vsak se je bal, da mu bo strela hišo zažgala. Zabliška se, zagrmí, in glej — že se vali sicer dobrotljiv, pa tudi strašen element po strehi. Zgorela je lepa hiša Mikavževskega g. župnika. Škoda je toliko večja, ker je hiša stala na visokem bregu, kamor se gradiivo s težavo spravlja. Tudi na travnikih, kjer je bilo ravno veliko sena pokosenega, je velika škoda. Voda je odnesla, kar je mogla, ostalo pa tako zblatila, da ne bo za nobeno rabo. V Goricah, kjer letos dobro kaže, nij veliko škode. Na polju slabo kaže žitna rja.

— (Nesreča.) V ljubljansko bolnico so pripeljali Janeza Senjurja, 24 let starega kmetskega sina iz Vrha pri Sobračah, ki je bil povožen od železničnega vlaka blizu Litije na prostoru, kjer se navadna cesta križa z železnico. Vlak mu je odtrgal nogo blizu členka; ranjen je tudi na glavi. Včeraj so mu odrezali nogo.

— (V Loki) so na sv. rešnj. telesa streljali. Mlad fant se je v roko obstrlel tako, da so mu jo morali v ljubljanski bolnišnici odrezati. — Zmirom se pri tacih cerkvenih streljanjih z možnarji nesreče primerijo. Bilo bi vendar že čas, da se streljanje prepove.

— (Iz Maribora) se nam piše: V nedeljo zvečer je znani baron Gall, kateri je letos predpustem na nekem plesu vladnemu komisarju zaušnico dal, od neke družbe blizu kolodvora za voljo svojega psa tepen bil. Mož je ves v krvi v neko hišo pobegnil. Naši mestjani se zavoljo te nezgode nič ne jokajo.

— (Samoumori.) Iz Slov. Bistrice se nam piše: Na Spodnji Polskavi blizu

Slov. Bistrice sta se, še ne tekom enega tedna, dva obesila. Eden, na neki gostiji z nožem sunen v lakotnico (stran), je zaradi tega vedno bolehal, tudi nij mogel lahko in brez bolečin delati — drugi nek slovaški platnitničar, ki se je tukaj naselil in se tudi oženil, je prerad blago na up razprodajal in se je pri tem preveč v dolgove zakopal — tedaj obadva zaradi obupnosti; prvi, ker nij mogel več ozdraveti, in drugi, ker se nij mogel več iz dolgov izkupati.

Razne vesti.

* (Ivan Turgenjev,) slavni ruski pisatelj biva zdaj na Dunaji. Te dni je bil tako nesrečen, da je pal in se na kolenu hudo poškodoval.

* (Poldrugi cent ordnov.) Perzijski šah, ki zdaj po Evropi potuje, je dobil v Berlin kišto poldrugi cent teško. Perzijski minister je prosil pruske davkarje, naj mu odpuste colni davek plačati — ker so v kišti sami „ordni“. Res potem nij bilo treba nič plačati. S tem je pruska država pokazala, da je sama prepričana, kako taka „nürnbergška igrača“ nij nič vredna.

Listnica uredništva. Gläubiger des „Ehrenmannes“ V. F. Gerber: Sprejme se kot „Poslano“; pa saj uredništvo morate imenovati svoje ime. — G. J. B. v S. Je v redu.

Listnica opravištv. Gosp. Fr. Matjašič-u, v Gradci: Poslani gld. za Mandeljčev spominek smo izročili g. Žagarju, blagajniku dram. društva.

Opomenica.

Konkurzi: Na goriški realni učiteljski na nemški jezik, in na tamošnjem učiteljskem izobraževališči dve mesti za priredopisje in prirodoslovje, eno z italijanskim, drugo slovenskim učnim jezikom; do 8. julija pri dež. šolsk. svetu. — Konkurs učnega mesta za naravoslovje z matematiko in fiziko na kočevski spodnji gimnaziji se do 15. julija podaljša. — Mesto okrajnega sodnika v Mariboru, do 30. junija, pri predsedništvu okrožne sodnije v Celji.

Eksekutivne dražbe 20. junija: Dolarjevo, 4022 gl., v Sevnici. — Gospod Nudlevo, 84492 gld. 92 kr., v Mariboru.

Tužel.

18. junija.

Evropa: Segnian z gospo, Mayer z bratom, Maria Saber, Maria Kalister iz Trsta. — Kringer iz Grada.

Pri Elefantu: Spilar od sv. Petra. — Tomaje iz Zagreba. — Czerwiakovský iz Trsta. — Peter, Svab iz Dunaja. — Šmie, Spang iz Bele cerkve. — Bingsvanger iz Avgsburga. — Öhmig, Braun iz Dunaja. — Persa iz Gorice. — Steger iz Zagreba. —

Pri Malič: Flauger, Mühnbauer iz Zagreba. — pl. Buzi iz Laškega. — Blas iz Telfs. — Hönigmann, Dörr, Šneider iz Dunaja. — Perdan, Roth iz Dolenjskega. — Urban iz Postojne.

Pri Zamorec: Hušič iz Istrije. — Ana Kidel iz Inšbruka. — Andreš z bratranko iz Maribora. — Small, Mihs, Masian iz Škocije. — Cometa iz Celovca. — Tomuti iz Trsta.

Umrli v Ljubljani

od 13. do 16. junija.

Andrej Gasperič, hlapec, 63 l., na gnojilni mrzlici. — Urša Rebula, ubožica, 78 l. in Matevž Golob, prebivalec, 80 l., oba na slabosti. — Marija Alencič, tesarski otrok, 4 tedne in Urša Plestenak, beračica, 83 l., oba na kozéh. — G. Jak. Kos, c. k. poštni konduktor, 65 l., na jetiki. — Leo Blažič, trgovski otrok, 1 l., na osepnicah. — Marija Povše, otrok maš. čistilec, na pljučni vodenici. — Mih. Anšin, dninar, 39 l., na krči. — Jožef pl. Hofbauer, otrok topniškega polkovnika, 5 dni na slabosti. — Bernard Geršič, potnik, 47 l., na jeternem raku. — Ign. Luckstein, jub. c. k. oskrbnik tobačnice, 86 l., na slabosti. — Mih. Jager, konduktor, 48 l., na možg. mrtdu. — Jozefa Dremšek, krojaški otrok, 14 m., na kozéh. — Karl Bajcar, c. k. stotniškega knjigovodje sin, 8 l., na pljučnem vnetji.

Tržne cene

v Ljubljani 18. junija t. l.

Pšenica 7 gl. 40 kr.; — reč 4 gl. 20 kr.; — ječmen 3 gld. 30 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 80 kr.; — prosó 3 gl. 60 kr.; — koruza 3 gld. 80 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 5 gl. — kr. — masla funt — gl. 50 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 30 kr.; — svinjsko meso, funt 32 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 18. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	75
1860 drž. posojilo	102	—
Akcije narodne banke	988	—
Kreditne akcije	265	—
London	112	20
Napol.	8	98
C. k. cekini	—	—
Srebro	112	50

Gospod J. D — š v Mariboru

se prosi, da poravna svoj stari dolg z obrestmi in eks. stroški vred do 2. julija t. l., in če se bo njegovo ime objavilo in njegov značaj javno opisal.

(156—3)

M. P.

Krojaška asocijacija v Ljubljani.

Krojaška asocijacija v Ljubljani.

Počastimo se, čestit. p. n. občinstvu in naročnikom s tem naznanjati, da je naš dosedanji vodja, gosp. **Franc Zark** iz našega opravilstva izstopil, in da smo gospoda **Anton Meršola** za vodjo in zastopnika naše firme izvolili.

Dovoljujemo si, čestitemu p. n. občinstvu to spremembo z zagotavljanjem naznanjati, da bomo tudi zanaprej vsa blagovoljna naročila natančno, solidno in po najnižjih cenah izvrševali.

S spoštovanjem

Udje

krojaške asocijacije.

(159—2)

Krojaška asocijacija v Ljubljani.